

This Question Paper consists of 30 questions and 8 printed pages.

ह्या प्रश्नपत्रिके एकूण 30 प्रश्न आणि 8 छपील पाने आहेत.

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

अनुक्रमांक

Code No. 62/S/N/M
कोड नं.

Set - **A**

BUSINESS STUDIES
(व्यवसायिक अध्ययन)
(215-M)

Day and Date of Examination

(परीक्षेचा दिवस आणि तारीख)

_____

Signature of Invigilators

1.

_____

(निरीक्षकाची सही)

2.

_____

General Instructions :

- 1 Candidate must write his/her Roll Number on the first page of the Question Paper.
- 2 Please check the Question Paper to verify that the total pages and the total number of questions contained in the Question Paper are the same as those printed on the top of the first page. Also check to see that the questions are in sequential order.
- 3 For the objective type of questions, you have to choose any **one** of the four alternatives given in the question i.e. (A), (B), (C) or (D) and indicate your correct answer in the Answer-Book given to you.
- 4 All the questions including objective type questions are to be answered within the allotted time and no separate time limit is fixed for answering objective type questions.
- 5 Making any identification mark in the Answer-Book or writing Roll Number anywhere other than the specified places will lead to disqualification of the candidate.
- 6 Write your Question Paper code No. **62/S/N/M-A** on the Answer-Book.
- 7 The Question Paper is bilingual. In case of doubt, the English version should be considered as authentic.

सामान्य सूचना :

- 1 परीक्षार्थीने प्रश्नपत्रिकेच्या प्रथम पृष्ठावर आपला अनुक्रमांक लिहावा.
- 2 कृपया प्रश्न-पत्र तपासून घ्या. एकूण पृष्ठांची संख्या छापलेली आहे तेवढेच प्रश्न क्रमाने आहेत का ते घ्या.
- 3 बहुपर्यायी प्रश्नांचे उत्तर लिहिताना दिलेल्या पर्यायांपैकी अचूक पर्याय (A), (B), (C) किंवा (D) निवडून उत्तरपत्रिकेत लिहा.
- 4 बहुपर्यायी प्रश्नांची उत्तरे निर्धारित वेळेतच द्यावयाची आहेत यासाठी जास्त वेळ दिला जाणार नाही.
- 5 उत्तर-पत्रिकेत उमेदवाराची ओळख होईल किंवा योग्य त्या जागे व्यतिरिक्त बैठक क्रमांक लिहिणाऱ्या उमेदवारास अपात्र ठरविण्यात येईल.
- 6 आपल्या उत्तर-पत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेचा कोड संख्या **62/S/N/M-A** अवश्य लिहावा.
- 7 प्रश्नपत्रिका दोन भाषांमध्ये आहे. प्रश्नांबाबत काही शंका असल्यास इंग्रजी रूपांतर प्रमाणभूत मानावे.

BUSINESS STUDIES

(व्यवसायिक अध्ययन)

(215-M)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

Note : (1) Answer **all** the questions.
(2) **Marks** allotted for each question are indicated against it.

सूचना : (1) सर्व प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
(2) प्रत्येक प्रश्नाच्या समोर त्याचे गुण दर्शविले आहेत.

- 1 Which of the following is not an economic objective of business ? 1
(A) Creation of employment (B) Creation of customers
(C) Profit earning (D) Regular innovation
खालीलपैकी कोणते व्यवसायाचे आर्थिक उद्दिष्ट नाही ?
(A) कामधंदा निर्मिती (B) नवीन ग्राहक निर्माण करणे
(C) नफा मिळवणे (D) सतत नवनिर्मिती
- 2 Which of the following amount cannot be deposited in a Public Provident Fund account ? 1
खालीलपैकी कोणती रक्कम सार्वजनिक दूरदर्शी साठ्यामध्ये (PPF) जमा करू शकत नाही ?
(A) Rs. 500 (B) Rs. 600
(C) Rs. 700 (D) Rs. 750
- 3 Which is not an advantage of rail transport ? 1
(A) It is relatively faster than road transport.
(B) It is suitable for carrying heavy goods in large quantities over long distances.
(C) It is a flexible mode of transport.
(D) It is a convenient mode of transport for travelling long distances.
खालीलपैकी कोणते रेल्वे वाहतुकीचे फायदे नाहीत ?
(A) रस्ता वाहतुकीपेक्षा अधिक जलद आहे.
(B) दूरच्या ठिकाणांपर्यंत मोठ्या प्रमाणात माल वाहून नेण्यासाठी सोयीची.
(C) लवचिक वाहतुकीचा मार्ग आहे.
(D) दूरच्या प्रवासासाठी रेल्वे सोयीस्कर साधन आहे.

- 4 Isha got her house insured against fire for Rs. 80 lakh. One day fire took place and a part of the house of the value of Rs. 56 lakh was destroyed. Insurance company didnot accept her claim for Rs. 80 lakh, but accepted it for Rs. 56 lakh only. Under which principle of insurance, the Insurance Company took this decision ? 1

(A) Utmost Good Faith (B) Insurable Interest
(C) Indemnity (D) Contribution

ईशाने आपल्या घरासाठी 80 लाखाचा अग्नी विमा घेतला. एके दिवशी तिच्या घराला आग लागली व 56 लाखाचा घराचा भाग आगीमुळे नष्ट झाला. विमा कंपनीने 80 लाखाचा हक्क स्वीकारला नाही. कुठल्या तत्वाच्या आधारे विमा कंपनीने हा निर्णय घेतला?

(A) एकमेकांना एकमेकांविषयी अधिकाधिक विश्वासाहता
(B) विमायोग्य हितलाभ
(C) नुकसान भरपाई
(D) साहाय्य (हातभार)

- 5 When a person wants to buy goods in bulk, the best mode of purchase for him will be ? 1

(A) Purchase by inspection (B) Purchase by sample
(C) Purchase by description (D) Purchase from the nearest shop

जर एखाद्या व्यक्तीस मोठ्या प्रमाणात खरेदी करायची असल्यास कोणती खरेदीची पद्धती सर्वोत्कृष्ट ठरेल?

(A) मालाचे परीक्षण किंवा तपासणी पद्धत
(B) मालाची नमुना पद्धतीने खरेदी
(C) मालाची वर्णनाद्वारे खरेदी
(D) मालाची जवळच्या दुकानातून खरेदी

- 6 Which of the following is a tool of sales promotion ? 1

(A) Free samples (B) Advertisement
(C) Publicity (D) Personal selling

खालीलपैकी कोणती विक्री संवर्धनाची साधने आहेत?

(A) मोफत नमुने (B) जाहिराती
(C) प्रसिद्धी (D) वैयक्तिक विक्री

- 7 Consumerism is a movement started by: 1
(A) Government (B) Consumers
(C) Producers (D) Society
ग्राहक चळवळ कोणी सुरू केली?
(A) सरकारने (B) ग्राहक
(C) उत्पादक (D) समाज
- 8 The court that has the jurisdiction to take up all claims and grievances exceeding the value of Rs.1 crore, is: 1
(A) District Consumer Forum
(B) State Consumer Commission
(C) National Consumer Commission
(D) Supreme Court
रु. 1 कोटीपेक्षा जास्त रक्कमेचा दावा किंवा तक्रार कोणत्या न्यायालयांच्या अधिकारक्षेत्रात येते?
(A) जिल्हा ग्राहक मंच
(B) राज्य ग्राहक निवारण आयोग
(C) राष्ट्रीय ग्राहक कलह निवारण आयोग
(D) सर्वोच्च न्यायालय
- 9 Career means: 1
(A) Thinking suitably about positive and negative aspects of a career.
(B) Work done in different job positions.
(C) An occupation with which opportunities for advancement can be availed of in life.
(D) Joining a job.
व्यवसायाचा अर्थ स्पष्ट करा
(A) व्यवसायाच्या सकारात्मक व नकारात्मक दृष्टीकोनाचा विचार करणे
(B) वेगवेगळ्या कामाच्या संधीत काम करणे
(C) व्यवसायाच्या सुसंधी आपल्या जीवनाच्या बढतीसाठी वापरणे
(D) नवीन ठिकाणी काम करणे

- 10 Career path means: 1
(A) Work done in different job positions
(B) Way adopted for career
(C) Getting a job title
(D) Getting professional degree
व्यवसाय मार्ग म्हणजे काय ?
(A) वेगवेगळ्या कामाच्या संधीत काम करणे
(B) व्यवसाय करण्याचे पर्याय
(C) नोकरी शीर्षक मिळवणे
(D) व्यवसाय पदवी मिळवणे
- 11 Explain any three modern trends of e-banking in India. 3
भारतातील इलेक्ट्रॉनिक बँकिंगच्या कुठल्याही तीन आधुनिक पद्धती स्पष्ट करा.
- 12 State the importance of sales promotion from the point of view of manufacturers by giving any three points. 3
कारखानदाराच्या दृष्टीकोनातून विक्री संवर्धनाचे कोणतेही तीन महत्त्व लिहा.
- 13 "Non-Governmental Organisations have undertaken various activities as a part of consumer movement. They perform several functions". Explain any three such functions. 3
अशासकीय संस्था ग्राहक चळवळीसाठी निरनिराळ्या कृती करतात. ते बरेच कार्य हाती घेतात. असे कोणतेही तीन कार्य स्पष्ट करा.
- 14 "Self-employment is often regarded better than wage-employment". 3
Give reasons in support of this statement.
स्वयंरोजगार हे पुष्कळदा वेतन रोजगारा पेक्षा चांगले समजले जाते. वरील विधान स्पष्ट करण्यास कारणे द्या.
- 15 State any three areas in which self employment is possible. 3
स्वयंरोजगाराची कोणतीही तीन संभाव्य क्षेत्रे स्पष्ट करा.

- 16 Explain the limitations of Partnership form of business organisation. 4
भागीदारी व्यवसाय संघटन प्रकाराच्या मर्यादा सांगा.
- 17 Explain any two advantages of "Knowledge Process Outsourcing". 4
बाहेरून अनुज्ञापन पद्धत (अबाप) चे दोन फायदे सांगा.
- 18 State the advantages of Water Transport. 4
जल वाहतुकीचे फायदे स्पष्ट करा.
- 19 Give the meaning of departmental store. State any two advantages of 4
departmental store.
विभागीय दुकानाचा अर्थ सांगा. विभागीय दुकानाचे दोन फायदे सांगा.
- 20 Explain 'Wage Employment' and 'Self Employment' as career avenues. 4
वेतन रोजगार व स्वयंरोजगाराच्या विविध व्यवसाय संधी स्पष्ट करा.
- 21 Define the terms Profession and Employment. Distinguish between 5
'Profession' and 'Employment' on the basis of (a) Nature of work and
(b) Capital.
पेशा व नोकरीमधला फरक स्पष्ट करा.
(a) कामाचे स्वरूप (b) भांडवल
पेशा व नोकरीला स्पष्ट करा.
- 22 State the meaning of 'Co-operative Society'. Explain any three 5
characteristics of co-operative societies.
सहकारी संस्थेचा अर्थ सांगा. सहकारी संस्थेची तीन वैशिष्ट्ये लिहा.
- 23 What is meant by ware housing ? Explain any three functions of ware 5
housing.
गोदाम म्हणजे काय? गोदामांचे तीन कार्य स्पष्ट करा.
- 24 Explain any five functions of Wholesalers. 5
घाऊक व्यापारीचे पाच कार्य स्पष्ट करा.

- 25** A number of laws have been passed by the Government of India to protect the interest of consumers. Enumerate any five such laws. **5**
भारत सरकारने ग्राहक हिताच्या रक्षणासाठी विविध कायदे संमत केले आहेत. कोणतेही पाच कायदे विस्तारीत करा.
- 26** Explain the various Social Objectives of business. **6**
व्यवसायाची विविध सामाजिक उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- 27** What is a Private Limited Company ? How is it different from Public Limited Company ? Give any four points of difference. **6**
खाजगी कंपनी म्हणजे काय ? खाजगी कंपनी व सामाजिक कंपनी यांतील फरक सांगा. कोणतेही चार मुद्दे नमूद करा.
- 28** Explain the following mail services provided by Post Offices: **6**
(i) Registered Post
(ii) Insured Post
(iii) Speed Post
खालील टपाल कार्यालयाद्वारे पुरविल्या जाणाऱ्या टपाल सेवा स्पष्ट करा.
(i) रजिस्टर्ड पोस्ट
(ii) इन्शुरेड पोस्ट
(iii) स्पीड पोस्ट
- 29** Discuss briefly the following : **6**
(i) Sale on approval basis
(ii) Sale through tender
(iii) Auction sale
थोडक्यात वर्णन करा.
(i) मान्यता पद्धतीने विक्री
(ii) मालाची निविदा पद्धतीने विक्री
(iii) लिलाव विक्री
- 30** Explain in brief any three responsibilities of consumers. **6**
ग्राहकांची तीन उत्तरदायित्वे थोडक्यात स्पष्ट करा.

